

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

ENVELLIMENT I DEPENDENCIA

Coordinació: SÁNCHEZ GÁLVEZ, MERCÈ

Any acadèmic 2016-17

Informació general de l'assignatura

Denominació	ENVELLIMENT I DEPENDENCIA			
Codi	102723			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Fisioteràpia	4	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits ECTS	6			
Grups	1GG			
Crèdits teòrics	0			
Crèdits pràctics	0			
Coordinació	SÁNCHEZ GÁLVEZ, MERCÈ			
Departament/s	INFERMERIA I FISIOTERÀPIA, MEDICINA			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català/Castellà			
Horari de tutoria/lloc	1.06			
	A convenir			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits	Horari de tutoria/lloc
ARJO PONT, ANNA	anna.arjo@medicina.udl.cat	2	
SÁNCHEZ GÁLVEZ, MERCÈ	msanchez@infermeria.udl.cat	2	
SERRANO GODOY, MARCOS	mserrano@medicina.udl.cat	2	

Informació complementària de l'assignatura

L'objectiu del grau en fisioteràpia és preparar un futur professional amb un perfil clarament generalista amb les competències necessàries per valorar, diagnosticar i tractar problemes de salut mitjançant l'aplicació d'un conjunt de tècniques i mètodes específics de la fisioteràpia, amb la finalitat de curar, prevenir o readaptar-los.

Assignatura optativa on es desenvoluparan els coneixements bàsics per conèixer els canvis físics, psíquics i socials, fisiològics o patològics, que experimenta el cos humà amb l'envelliment i aprendre des d'un punt de vista fisioterapèutic a valorar-lo.

Per altra banda, donar els conceptes que estan lligats amb la dependència i també aconseguir valorar-los.

Prerequisits: No s'estableixen requisits previs

Corequisits: No s'estableixen

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Demostrar capacitat per analitzar i descriure les característiques del pacient geriàtric.
2. Demostrar habilitat per incorporar el conjunt de mètodes, procediments, actuacions i tècniques de fisioteràpia per oferir una atenció global al pacient geriàtric.
3. Demostrar habilitat per aplicar actituds empàtiques adequades per afrontar situacions d'estrés en l'atenció del pacient geriàtric.
4. Demostrar capacitat per reconèixer i comprendre els factors biològics, psicològics, socials i funcionals que influeixen en l'estat de salut/malaltia en la rehabilitació del pacient geriàtric.

5. Conèixer les bases de l'envelliment i la dependència en geriatria per tractar als pacients geriàtrics des d'una visió integral.
6. Adquirir coneixements sobre els conceptes envelliment i dependència.
7. Aprenentatge de la morfologia i fisiologia de l'envelliment.
8. Perfils d'envelliment: Persona sana, pacient patològic, pacient fràgil.
9. Saber valorar i saber quin tipus d'actuació (preventiva, immediata o tractament) segons els ítems obtinguts de les valoracions.
10. Intervenir en la promoció de l'envelliment actiu.
11. Saber distingir conceptes bàsics de la dependència: discapacitat, deficiència i minusvàlua.
12. Aprenentatge dels estats de salut.
13. Saber fer valoracions funcionals de la dependència.
14. Saber realitzar la valoració funcional en la valoració geriàtrica integral.
15. Saber realitzar un pla de cures dins d'un equip multidisciplinari.
16. Treballar en Unitat funcional.
17. Conèixer les principals síndromes geriàtrics.
18. Conèixer els nivells assistencials en el sistema sanitari públic.
19. Actuació del fisioteràpia en situació final de vida.
20. Conèixer l'actuació de fisioteràpia en trastorn cognitiu.

21. Coneixement de les noves tecnologies aplicades a fisioteràpia relacionades amb l'ancià.
22. Conèixer els principals aspectes per prevenir la dependència.
23. Conèixer la intervenció del fisioterapeuta en ortogeriatria.
24. Conèixer la Llei de Dependència, barem de Valoració, estat actual de la llei.

Competències

Competències específiques:

- CE1. Adquirir coneixements sobre els conceptes envelliment i dependència.
- CE2. Aprenentatge de la morfologia i fisiologia de l'envelliment
- CE3. Perfils d'envelliment: Persona sana, pacient patològic, pacient fràgil
- CE4. Saber valorar i saber quin tipus d'actuació (preventiva, immediata o tractament) segons els ítems obtinguts de les valoracions
- CE5. Intervenir en la promoció de l'envelliment actiu
- CE6. Saber distingir conceptes bàsics de la dependència: discapacitat, deficiència i minusvalidesa.
- CE7. Aprenentatge dels estats de salut
- CE8. Saber fer valoracions funcionals de la dependència
- CE9. Saber fer la valoració funcional en la valoració geriàtrica integral
- CE10. Saber realitzar un pla de cures dins d'un equip multidisciplinari
- CE11. Treballar en Unitat funcional
- CE12. Conèixer els principals síndromes geriàtriques

CE13. Conèixer els nivells assistencials en el sistema sanitari públic

CE14. Actuació del fisioterapeuta en situació final de vida

CE15. Conèixer l'actuació de fisioteràpia en trastorn cognitiu

CE16. Coneixement de les noves tecnologies aplicades a fisioteràpia relacionades amb l'ancià

CE17. Conèixer els principals aspectes per a prevenir la dependència

CE18. Conèixer la intervenció del fisioterapeuta en Orto geriatria

CE19. Conèixer la Llei de Dependència, barem de valoració, situació actual de la llei.

Competències generals de la Titulació:

CG1 Comunicar-se de manera efectiva i clara, tant de forma oral com escrita, amb els usuaris del sistema sanitari així com amb altres professionals

CG2 Saber treballar en equips professionals com a unitat bàsica en què s'estructuren de forma uni o multidisciplinària i interdisciplinària els professionals i altre personal de les organitzacions assistencials.

CG3 Incorporar els principis ètics i legals de la professió a la pràctica professional així com integrar els aspectes socials i comunitaris en la presa de decisions.

Competències transversals de la Titulació:

CT4 Respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, a la promoció dels Drets Humans i als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.

Competències estratègiques de la Universitat:

CEUdL1 Adequada comprensió i expressió oral i escrita del català i del castellà;

CEUdL2 Domini significatiu d'una llengua estrangera, especialment de l'anglès;

CEUdL3 Capacitació en l'ús de les noves tecnologies i de les tecnologies de la informació i la comunicació;

CEUdL4 Coneixements bàsics d'emprenedoria i dels entorns professionals;

CEUdL5 Nocions essencials del pensament científic.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Continguts

BLOC 1: ENVELLIMENT:

TEMA 1: GENERALITATS DE L'ENVELLIMENT

Definició
Factors
Tipus (sa, geriàtric, fràgil)
Envel·liment actiu

TEMA 2: CARACTERÍSTIQUES GENERALS DE L'ENVELLIMENT

Alteracions somàtiques (cardiovasculars, respiratòries, locomotores, urinàries, genitals, digestives, dels sistema nerviós)
Alteracions psíquiques

TEMA 3: PRINCIPIS BÀSICS DE REHABILITACIÓ EN ENVELLIMENT

Factors limitadors
Objectius raonables
Inici precoç de la rehabilitació
Garantir el manteniment dels resultats obtinguts
Factors pronòstics en el procés de la rehabilitació (del pacient, en general i en malalties específiques)

TEMA 4: VALORACIÓ GERIÀTRICA

Anamnesi
Valoració de la situació funcional prèvia
Valoració de la capacitat funcional actual (índex de Barthel, escala de la mesura de la independència funcional, escales d'activitats instrumentals de la vida diària)
Valoració de l'estat de salut general
Valoració de l'estat mental (mini-mental state examination de Folstein)
Valoració de l'entorn social i familiar

BLOC 2: DEPENDÈNCIA:

TEMA 5: GENERALITATS DE LA DEPENDÈNCIA

Definició
Concepte de discapacitat, deficiència i minusvàlua
Tipus de discapacitat
Estats de salut

TEMA 6: FACTORS QUE CONDICIONEN LA SALUT

Estils de vida i hàbits de vida
Medi ambient
Sistema sanitari
Biologia humana
Factors socials i polítics

TEMA 7: VALORACIÓ DE LA DEPENDÈNCIA

Valoració funcional de la dependència
Valoració de les activitats de la vida diària
Valoració de l'entorn

BLOC 3. ASPECTES CLÍNICS DE FISIOTERÀPIA EN GERIATRIA:

TEMA 8. PRINCIPALS SÍNDROMES EN GERIÀTRIA I

Immobilitat i pèrdua de funció associat a procés agut
Caigudes de repetició i inestabilitat

TEMA 9 . PRINCIPALS SÍNDROMES EN GERIÀTRIA II

Incontinència
Desnutrició
Polifarmàcia: efectes adversos

TEMA 10 . PRINCIPALS SÍNDROMES EN GERIÀTRIA III

Deterioro cognitiu i síndrome confusional agut
Depressió i trastorn d'ansietat

TEMA 11. VALORACIÓ GERIÀTRICA INTEGRAL I PLA DE CURES INDIVIDUALITZAT

Intervenció del fisioterapeuta en la valoració integral
Elaboració del llistat de problemes actius
Elaboració del pla de cures
Coordinació a l'alta

TEMA 12. ELABORACIÓ DE L'INFORME CLÍNIC

Característiques bàsiques de l'informe clínic en el pacient geriàtric

TEMA 13. FISIOTERÀPIA EN TRASTORNS COGNITIU

Experiència en un hospital de dia de demències

TEMA 14. FISIOTERÀPIA EN ATENCIÓ AL FINAL DE LA VIDA

Experiència en una unitat de PADES

TEMA 15. FISIOTERÀPIA EN ORTOGERIATRIA

Experiència en una UFISS de geriatria

TEMA 16. FISIOTERÀPIA EN GERIATRIA I NOVES TECNOLOGIAS

Apps especialitzats en salut
Sensors mèdics i tecnologia de la comunicació
Noves expectatives en I+D

TEMA 17. Habilitats en el pacient gran dependent

Valoració capacitat funcional residual, canvis posturals, mobilització, prevenció

BLOC 4. ASPECTES ADMINISTRATIUS:

TEMA 18. PLA DE SALUT: ATENCIÓ AI PACIENT CRÒNIC COMPLEX I PACIENT EN SITUACIÓ FINAL DE VIDA

PCC vs pacient geriàtric
MACA vs pacient pal·liatiu

TEMA 19. Nivells assistencials: Característiques i tipologia d'usuaris

Unitats de convalsència

Unitats de llarga estada
 Atenció domiciliària
 PADES
 Atenció ambulatoria
 UFISS
 Unitats d'ortogeriatria
 Hospital de dia
 Unitats de psicogeriatria
 Unitats de postaguts i subaguts
 Unitats d'aguts
 Residències i centres de dia

TEMA 20. LLEI D'ATENCIÓ A PERSONES EN SITUACIÓ DE DEPENDÈNCIA

Barems de dependència
 Processos de valoració de dependència
 Actuació del fisioterapeuta en el procés de valoració
 Situació actual de la llei de la dependència

Eixos metodològics de l'assignatura

Metodologia

Per dur a terme l'assignatura, la metodologia que s'utilitzarà és:

Sessió	Activitat	Descripció	HTP (1)	HTNP (2)
Sessió 1	Lliçó magistral i classes participatives	Presentació Bloc 1: Envel·liment Tema 1: Generalitats de l'envelliment	Hores 1	Hores 1,5
	Debat	Envel·liment actiu. Paper del fisioterapeuta en la prevenció i la promoció de l'activitat física	Hores 2	Hores 3
Sessió 2	Lliçó magistral i classes participatives	Tema 2: Característiques generals de l'envelliment Tema 3: Principis bàsics de rehabilitació en envelliment Tema 4: Valoració geriàtrica	Hores 3	Hores 4,5
Sessió 3	Cas pràctic	Aprendre a realitzar valoracions de la capacitat funcional actual (índex de Barthel)	Hores 1	Hores 1,5
	Lliçó magistral i classes participatives	Tema 4: Valoració geriàtrica	Hores 2	Hores 3

Sessió 4	Cas pràctic	Valoració de l'estat mental (mini-mental)	Hores 1	Hores 1,5
	Lliçó magistral i classes participatives	Presentació Bloc 2: Dependència Tema 5: Generalitats de la dependència	Hores 2	Hores 3
Sessió 5	Lliçó magistral i classes participatives	Tema 6: Factors que condicionen la salut Tema 7: Valoració de la dependència	Hores 3	Hores 4,5
Sessió 6	Cas pràctic	Preparació del cas pràctic per exposar (escollir tipus de pacient, avaluació necessària, activitat escollida...)	Hores 3	Hores 4,5
Sessió 7	Cas pràctic i dubtes	Exposició del cas pràctic	Hores 2	Hores 3
Sessió 8	Lliçó magistral i classes participatives	TEMA 8. PRINCIPALS SÍNDROMES EN GERIÀTRIA I: Immobilitat i pèrdua de funció associat a procés agut Caigudes de repetició i inestabilitat	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
Sessió 9	Lliçó magistral i classes participatives	TEMA 9 . PRINCIPALS SÍNDROMES EN GERIÀTRIA II: Incontinència Desnutrició Polifarmàcia: efectes adversos	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
Sessió 10	Lliçó magistral i classes participatives	TEMA 10 . PRINCIPALS SÍNDROMES EN GERIÀTRIA III Deterioro cognitiu i síndrome confusional agut Depressió i trastorn d'ansietat	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5

TEMA 11. VALORACIÓ GERIÀTRICA INTEGRAL I PLA DE CURES INDIVIDUALITZAT				
Sessió 11	Lliçó magistral i classes participatives	Intervenció del fisioteràpia en la valoració integral Elaboració del llistat de problemes actius Elaboració del pla de cures Coordinació a l'alta	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
TEMA 12. ELABORACIÓ DE L'INFORME CLÍNIC				
Sessió 12	Lliçó magistral i classes participatives	Característiques bàsiques de l'informe clínic en el pacient geriàtric TEMA 13. FISIOTERÀPIA EN TRASTORNS COGNITIU. Experiència en un hospital de dia de demències	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
TEMA 14. FISIOTERÀPIA EN ATENCIÓ AL FINAL DE LA VIDA				
Sessió 13	Lliçó magistral i classes participatives	Experiència en una unitat de PADES TEMA 15. FISIOTERÀPIA EN ORTOGERIATRIA Experiència en una UFISS de geriatria.	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
TEMA 16. FISIOTERÀPIA EN GERIATRIA I NOVES TECNOLOGIAS.				
Sessió 14	Lliçó magistral i classes participatives	Apps especialitzats en salut Sensors mèdics i tecnologia de la comunicació Noves expectatives en I+D	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
TEMA 17. Habilitats en el pacient gran dependent: Valoració capacitat funcional residual, canvis posturals, mobilització, prevenció.				
Sessió 15	Lliçó magistral i classes participatives		Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5

TEMA 18. PLA DE SALUT: ATENCIÓ AL PACIENT CRÒNIC COMPLEX I PACIENT EN SITUACIÓ FINAL DE VIDA.				
		PCC vs pacient geriàtric MACA vs pacient pal·liatiu.		
		TEMA 19. Nivells assistencials: Característiques i tipologia d'usuaris		
Sessió 16	Lliçó magistral i classes participatives	Unitats de convalsència Unitats de llarga estada Atenció domiciliària PADES Atenció ambulatoria UFISS Unitats d'ortogeriatria Hospital de dia Unitats de psicogeriatria Unitats de postaguts i subaguts Unitats d'aguts Residències i centres de dia	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
		TEMA 20. LLEI D'ATENCIÓ A PERSONES EN SITUACIÓ DE DEPENDÈNCIA		
Sessió 17	Lliçó magistral i classes participatives	Barems de dependència Processo de valoració de dependència Actuació del fisioteràpia en el procés de valoració Situació actual de la llei de la dependència	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
Sessió 18	Cas pràctic i dubtes	Preparació del cas pràctic per exposar (escollir tipus de pacient, avaluació necessària, activitat escollida...)	Hores 3	Hores 4.5
Sessió 19	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 3	Hores 4.5

(1)HTP = Hores de Treball Presencial

(2)HTNP = Hores de Treball No Presencial

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Lliçó magistral i classes participatives (50%)

Seminaris i debats (20%)

Exposicions a l'aula (30%)

Sistema d'avaluació

Avaluació

Objectius	Activitats d'Avaluació	Criteris	%	O/V (1)	I/G (2)
Bloc 1 a 4	Examen Teòric	20 preguntes tipus test (3 respostes possibles, solament una correcta. Cada 3 incorrectes restaran 1 correcta)	40%	O	I
Bloc 1 a 4	Exposició oral	Es donaran les rúbriques a l'alumnat	40%	O	G
Bloc 1 a 4	Participació a classe		20%	O	I

* Els alumnes que optin per l'avaluació única:

- el dia de l'examen hauran de realitzar el mateix examen teòric que la resta d'alumnes
- quan comenci l'assignatura, se'ls lliurarà el tema i les rúbriques per tal de que es puguin preparar l'exposició oral que presentaran el mateix dia de l'examen teòric

(1)Obligatòria / Voluntària

(2)Individual / Grupal

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia i recursos

Millan Calenti, J.C. *Gerontología y geriatría. Valoración e intervención*. Madrid. Médica Panamericana. 2011.

Rubens Rebelatto J, Da Silva Morelli JG. *Fisioterapia geriátrica. Práctica asistencial en el anciano*. Madrid. Mc. Graw Hill-Interamericana. 2005.

Bisbe M, Santoyo C, Segarra V. *Fisioterapia en neurología. Procedimientos para restablecer la capacidad funcional*. Madrid. Médica Panamericana. 2012.

Esperanza A, (et al). *Aspectes generals de la rehabilitació en geriatría*. Barcelona, Edicions Glosa. 1997.

Gonzalez Mas R, *Rehabilitación médica de ancianos*. Barcelona, Masson, 1995.

Viel E, *Diagnóstico Fisioterápico*. Barcelona, Masson, 1999.

Delgado Ojeda M.A., *Rehabilitación y fisioterapia en geriatría*. Jaén, Formación Alcalá. 2000.

Pont Geis P. *Tercera edad, actividad física y salud*. Barcelona, Paidotribo, 1996.

Marfany G, Soley M. *Perquè envellim?*. Barcelona, Publicacions i edicions Universitat de Barcelona. 2011.

Abric M, Dotte P. *Gestos y activación para las personas mayores. Tomo 1*. Barcelona. Masson. 2003.

Abric M, Dotte P. *Gestos y activación para las personas mayores. Tomo 2*. Barcelona. Masson. 2003.

Serrano S, *L'actitud positiva*, Barcelona, Ara Llibres, 2012.

Serrano S, *El regal de la comunicació*, Barcelona, Ara Llibres, 2003.

Libro blanco del Envejecimiento Activo. IMSERSO. 2011.

Libro blanco de la coordinación sociosanitaria en España. Ministerio de Sanidad, Política Social e Igualdad. 15 de diciembre 2011.

Desenvolupament d'un marc conceptual i indicadors per avaluar l'atenció a la cronicitat. Primer informe. Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.